

izvorniku i prijevodu donosi dva priloga, povelju o posveti crkve i inventar crkvenog namještaja i liturgijskoga ruha iz 1750. godine.

U članku „Luigi Papo (de Montona): Angažiran borac za talijansku Istru – od rata do pseudohistorije“ (145-158) Vanni D’Alessio istaknuo je neke trenutke Papova iskustva kao borca i pisca, a posebice raspravlja o njegovom dihotomnom pogledu na jezične i nacionalne odnose u Istri. Papo je napisao brojne publikacije o staroj i novijoj povijesti Istre te o svojim iskustvima u Drugom svjetskom ratu.

Poglavlje posvećeno osvrtima, prikazima i vijestima (161-207) započinje izvještajem Jakova Kmeta „Ljetna škole arhivistike: *Fotografija: prepoznavanje, čuvanje, opis i digitalizacija*, Državni arhiv u Dubrovniku – Hrvatski državni arhiv u Zagrebu – ICARUS Hrvatska, Žrnovo: Arhivsko-sabirni centar Korčula – Lastovo, 19. – 21. rujna 2017.“ (161-163). Kmet je istaknuo da je program škole organiziran s ciljem širenja znanja i iskustva u pristupu fotografiji, standardizaciji postupaka u arhivima kod prepoznavanja, čuvanja i opisivanja, ali i same digitalizacije fotografskoga gradiva. Za ovaj broj *Vjesnika* prikaze knjiga i zbornika pripremili su Jasna Mrkonjić, Hendi Hrelja, Mirela Mrak, Ivan Jurković, Robert Kurelić, Marija Mogorović Crljenko, Slaven Bertoša i Andrea Runko Babić.

Željko Cetina

***Vjesnik istarskog arhiva*, sv. 25, Pazin 2018., 346 str.**

S ustaljenim rubrikama, ali u svečanijem obliku, jubilarni 25. broj *Vjesnika istarskog arhiva* započinje poglavljem „Riječ nakladnika“ (15-16), u kojem je ravnatelj Elvis Orbanic na samom početku istaknuo još jedan jubilej, a to je 60 godina od osnutka Državnoga arhiva u Pazinu. Tom se prigodom Orbanic u kratkim crtama osvrnuo na historijat arhivske službe u Istri napomenuvši da o organiziranoj arhivskoj službi možemo govoriti tek od 20. stoljeća, kada se ustanovljavaju arhivi, najprije u nadležnosti državne uprave, a potom i kao samostalne ustanove koje trajno čuvaju, stručno obrađuju i pružaju na korištenje arhivsko gradivo. Također, osvrnuo se na promjene imena Arhiva te na osobe koje su prepoznale važnost ustanove kao izdavača te publikaciju koja je stigla do 25. broja.

U članku „Vjesnikova novinska dokumentacija u Hrvatskom državnom arhivu kao izvor za istraživanje povijesti Istre“ (19-35) Vlatka Lemić istražila je važnu i korisnu hemeroteku, koja se sastoji od isječaka članaka iz novina, tjednika i časopisa objavljenih u tiskovinama s područja Jugoslavije i Hrvatske od 1963. do 2006. godine. Istaknula je da Zbirka nastala u *Vjesniku* sadrži oko 580 dužnih metara gradiva te predstavlja jedinstven informacijski izvor novinarima, medijskoj industriji te brojnim stručnjacima i znanstvenicima.

Sebastijan Legović u stručnom radu „Informatizacija arhivskih evidencija u Državnom arhivu u Pazinu“ (37-48) prati proces arhivskih evidencija u istarskom arhivu od šezdesetih godina prošloga stoljeća, kada su se vodile u konvencionalnom obliku, odnosno ručnim unosom podataka u knjige, kasnije pojave osobnih računala i informatiziranoga načina vođenja evidencija te sve do suvremenoga razvoja aplikacije EVIDiS.

Jakov Jelinčić u članku „*Dnevnik rada* popisivanja gradiva crkvenih arhiva Porečke i Pulske biskupije te Pazinske apostolske administrature (18. prosinca 1970. – 28. listopada 1980.)“ (49-99) prepisao je (sa svim pogreškama) dnevnik koji su vodili svećenik Ivan Grah i on tijekom sređivanja i popisivanja crkvenih arhiva. Jelinčić je priredio i „Kazalo“ sjedišta u kojima su se u vrijeme njihova rada nalazili crkveni arhivski fondovi, s naznakom dana kad je fond bio u obradi, sati utrošenih za sređivanje i popisivanje, potom rednoga broja pojedinog mjesta i stranice *Dnevnika* na kojoj se izvješće o radu nalazi. Zaključno poglavlje ovoga članka napisao je Ilija Jakovljević.

Denis Visintin je u članku „Descrizione di Momiano e suo territorio“ (103-134) istražio dokument *Opis Momjana i njegova područja* koji su svojevremeno otkrili Jakov Jelinčić i Ljiljana Radaljac, a koji je kasnije objavio Jelinčić. Rad je vjerojatno napisan četrdesetih godina XVII. stoljeća te je, prema Jelinčiću, djelo biskupa Giacoma Filippa Tommasinija. Naime, važan izvor za opis i povijesno upoznavanje određenoga područja predstavljaju putopisi i opisi sastavljeni u prošlosti.

Na temelju pronađene literature Slaven Bertoša je u radu „Karojba i okolica na prijelazu iz XIX. u XX. stoljeće“ (135-144) proučio i opisao društvene, crkvene i kulturne prilike u Karojbi i njezinoj okolici (u selima Rakotule, Motovunski Novaki i Škropeti) u razdoblju osnutka škole s nastavom na hrvatskom jeziku. Također, autor je pisao o hrvatskom nacionalom

pokretu u karojskim selima, o Parenzani, željezničkoj pruzi koja je prolazila tim krajem, te je osobito istaknuo važnost dugo zaboravljenoga lokaliteta Valigaštar.

Cristina Scuderi je u radu „Bilješke o opernom kazališnom poduzetništvu istočnoga Jadrana u austrougarskom razdoblju“ (145–157) proučivši fondove sačuvane u državnim arhivima i knjižnicama te muzejima na području Istre i Dalmacije analizirala razne aspekte operne produkcije u kazalištima istarske i dalmatinske obale kasnoga austro-ugarskog razdoblja. Autorica je analizirala pitanja okupljanja umjetničkoga kadra, prijevoza osoblja i dobara te projekt umrežavanja kazališta.

„Dva otoka narodnih dobara. Podržavljenje imovine u Istri na primjerima otoka Sv. Andrije kraj Rovinja i Brionskoga otočja (1945. – 1947./1948.)“ (159–181) naslov je rada Tajane Ujčić, u kojem je istražila poratno podržavljenje privatne imovine kroz prizmu propisa i stvarnoga rada novonastalih institucija u specifičnoj situaciji u kojoj se našao istarski poluotok nakon Drugoga svjetskoga rata. Prateći ta dva slučaja autorica pokušava otkriti obrise modela po kojima su se odvijala i druga podržavljenja, način funkcioniranja lokalne narodne vlasti na više razina (oblast, kotar, grad), njezin odnos s republičkim tijelima, Odjeljenjem zaštite naroda (OZNA) i vojskom, ali i svakodnevicu ljudi koji su na različite načine bili uključeni u proces podržavljenja.

Drugi dio *Vjesnika*, posvećen osvrtima, prikazima i vijestima (185–231), započinje trima izvješćima sa znanstvenih skupova. U prvom, „4. dani ICARUS-a Hrvatska & EURBICA Konferencija / 4th Croatia ICARUS days & EURBICA Conference, »Europski arhivski krajolik: u potrazi za novim obzorima / European archival landscape: Reaching out for new horizons« Trogir, 14. – 16. ožujka 2018.“ (185–189), Andrea Runko Babić piše o međunarodnom skupu kojem su prisustvovali istaknuti stručnjaci i predstavnici međunarodnih organizacija i kulturnih ustanova. Skup je, istaknula je Runko Babić, predstavljao jedinstvenu priliku za aktivno povezivanje i uključivanje domaćih kulturnih, akademskih i znanstvenih ustanova te baštinskih stručnjaka u međunarodne stručne trendove i projekte EU na području kulture. Naglasila je da je posebna pozornost posvećena problemima digitalizacije kulturne baštine i razvoja informacijskoga društva. Izvještaj „Znanstveni skup: »Mostir svete Marije na Glavi Otoka«. Pet i pol stoljeća duhovnosti, povijesti, kulture i umjetnosti (druga pol. XV. stoljeća – 2018.)«, Glavotok, otok Krk:

Provincije franjevac trećoredaca glagoljaša i dr., 31. srpnja – 1. kolovoza 2018.“ (190-194) priredili su Ivan Botica, Tomislav Galović i Mirko Mišković, a riječ je o skupu posvećenom samostanu sv. Marije franjevac trećoredaca glagoljaša na Glavotoku na otoku Krku. Posljednje izvješće ovoga broja *Vjesnika*, „6. međunarodni skup *Venezia e il suo Stato da mar / Venice and its Stato da mar*, Venecija: Società dalmata di storia patria – Istituto Romeno di Cultura e Ricerca Umanistica – Biblioteca Nazionale Marciana, 22. – 24. veljače 2018.“ (195-199), pripremila je Biserka Budicin. Nakon prikaza knjiga i zbornika koje su pripremili Jasna Mrkonjić, Željko Cetina, Hendi Hrelja, Milan Radošević i Jakov Jelinčić slijede tri članka *In memoriam* posvećena Mladenki Hammer, profesorici i višoj knjižničarki Državnoga arhiva u Pazinu. Tekstove „Komemorativni govor: Poštovani prijatelji i poštovatelji pokojne profesorice Mladenke Hammer!“ (235-238), „Mladenka Hammer (1954. – 2018.)“ (239-241) i „U sjećanje, Mladenka Hammer (1954. – 2018.)“ (242-243) napisali su Jakov Jelinčić, Elvis Orbanić i Josip Šiklič. Posljednji je rad Ivana Jurkovića „Bibliografija radova objavljenih u *Vjesniku istarskog arhiva* (sv. 1 – 25)“ (247-341), koji sadrži i kazalo autora tekstova, kazalo citiranih autora u tekstovima te kazalo citiranih fondova, zbirki, pismohrana i rukopisa u tekstovima.

Željko Cetina

***Histria archaeologica*, sv. 49/2018, Pula 2019., 159 str.**

U izdanju Arheološkoga muzeja Istre novi je broj časopisa *Histria archaeologica*, sv. 49, izišao iz tiska u studenom 2019. godine. U njemu su nastale neke promjene u odnosu na prošle brojeve. Naime, od ovoga broja časopis ima novo uredništvo sukladno Pravilniku o uvjetima za izbor u znanstvena zvanja, a u vezi klasifikacijskih uvjeta potrebnih za svrstavanje znanstveno-stručnih časopisa u kategoriju a1. Glavni urednik postao je Ivan Radman-Livaja, a ostali novi članovi eminentni su znanstvenici i stručnjaci s područja arheologije, povijesti te povijesti umjetnosti. U uredništvu su ostali i dosadašnji članovi, tako da ga sada ukupno čini devet članova. Također, zbog njegove dostupnosti u elektroničkoj verziji na Portalu znanstvenih časopisa Republike Hrvatske Hrčak, odlučeno je da se umjesto 700, tiska 500 pri-